

Валтер Бенјамин: „Аркаде Париза“

2023, меки повез, 15 x 15 cm, 46 стр; цена: 90 динара

ИЗ ПРЕДГОВОРА

Иницијални импулс за ово дело које никад није завршено рађа се 1927. године као планирана сарадња са Францом Хеселом за новински чланак о париским пасајима, али се убрзо идеја за чланак развила у идеју за есеј који је имао радни наслов „Pariser Passagen: Eine dialektische Feerie“ („Париски пасажи: дијалектичка бајковита земља“). Током неке две и по године, крајем двадесетих година Бенјамин је сачинио огроман број белешки и скица, а из тога је изашао само краћи есеј „Der Saturnring oder Etwas vom Eisenbau“ (Сатурнов прстен, или неке напомене о гвозденој конструкцији). Уследила је пауза од око четири године, све док Бенјамин 1934. године није наставио са радом откривајући, како сам тврди, „нове и далекосежне социолошке перспективе“ овог рада. У једном писму из 1930. године, Бенјамин говори у *Раду о пасајима* као о „позоришту свих мојих борби и свих мојих идеја“.

Године 1935, на захтев Института за друштвена истраживања у Њујорку, односно Теодора Адорна, Бенјамин је сачинио експозе, или документарни синопсис, главних праваца планиране књиге. Други експозе, написан на француском 1939. године, у покушају да се за пројекат заинтересују амерички спонзори, заснован је углавном на првом тексту, али је писан „академскијим“ стилем. Осим ових изузетно концентрисаних есеја и кратког текста „Сатурнов прстен“, цео корпус *Пасаја* остао је у облику неколико стотина белешки и рефлексија различитих дужина, које је Бенјамин груписао у снопове или свитке, подељене према мноштву тема. Осим тога, чини се да су од касних двадесетих па надаље у ове материјале укључени разноврсни цитати – одломци извучени углавном из низа извора из деветнаестог века, али и из дела кључних савременика (Марсел Пруст, Пол Валери, Луј Арагон, Андре Бретон, Георг Зимел, Ернст Блох, Зигфрид Кракауер, Теодор Адорно). Као да је требало да ови одломци, извучени из свог првобитног контекста, попут колекционарских предмета, сјаје властитим сјајем. Или, како је сам Бенјамин рекао: „Немам ништа да кажем осим да покажем“.

Валтер Бенјамин (1892-1940), немачки критичар и филозоф јеврејског порекла, данас се генерално сматра за једног од најважнијих сведока европског модернитета. У годинама своје младости написао је значајне студије романтичарског критицизма, Гетеа и барокне *Trauerspiel* или жалобне игре. Током двадесетих година 20. века наметнуо се као проницљиви заговорник радикалне културе и високог модернизма, који је доминирао париском књижевном сценом. У другој половини двадесетих година, налазио се у средишту многих збивања о којима се данас говори као о „Вајмарској култури“. Заједно са пријатељима, као што су били Бертолт Брехт и Ласло Мохољи-Нађ, допринео је обликовању новог начина посматрања – авангардног реализма.

У последњој деценији живота, коју је углавном провео у изгнанству, многи његови списи настали су као изданци *Рада о пасајима*, својеврсне културолошке историје развоја

ураног, робног капитализма у Француској, средином 19. века. Иако је Рад о пасажима остао масивни, недовршени „торзо”, истраживања и размишљања уграђена у њега подстакла су низ преломних студија, као што су чувена полемика из 1936. Уметничко дело у доба његове техничке репродуктивности и есеји о Шарлу Бодлеру, у којима је овај песник био посматран као репрезентативни писац модернитета.

Његове „монтажне књиге”, из 1928, Једносмерна улица, а нарочито Берлинско детињство око 1900, које су остале необјављене за његовог живота, спадају у модерна ремек-дела.